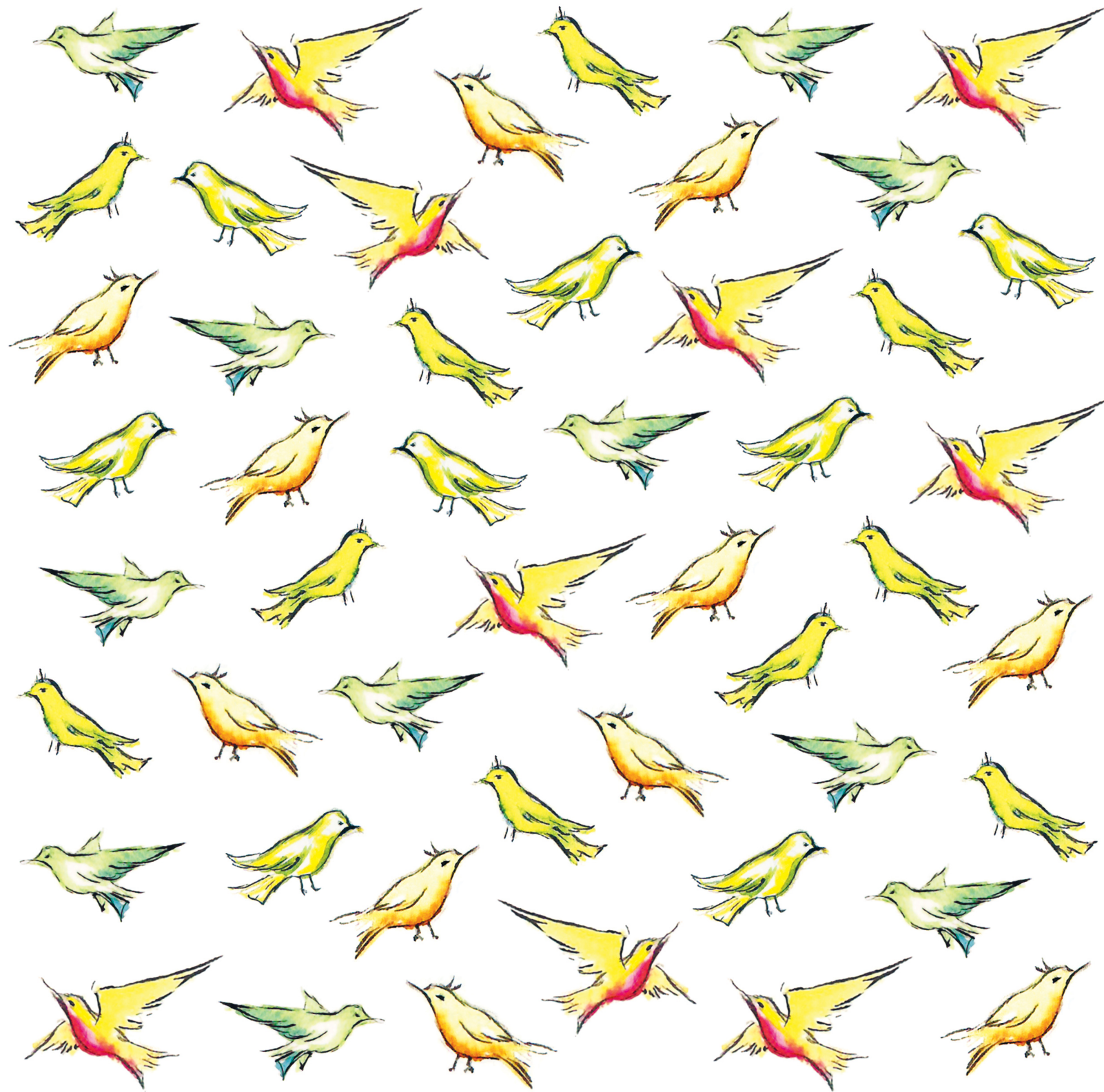
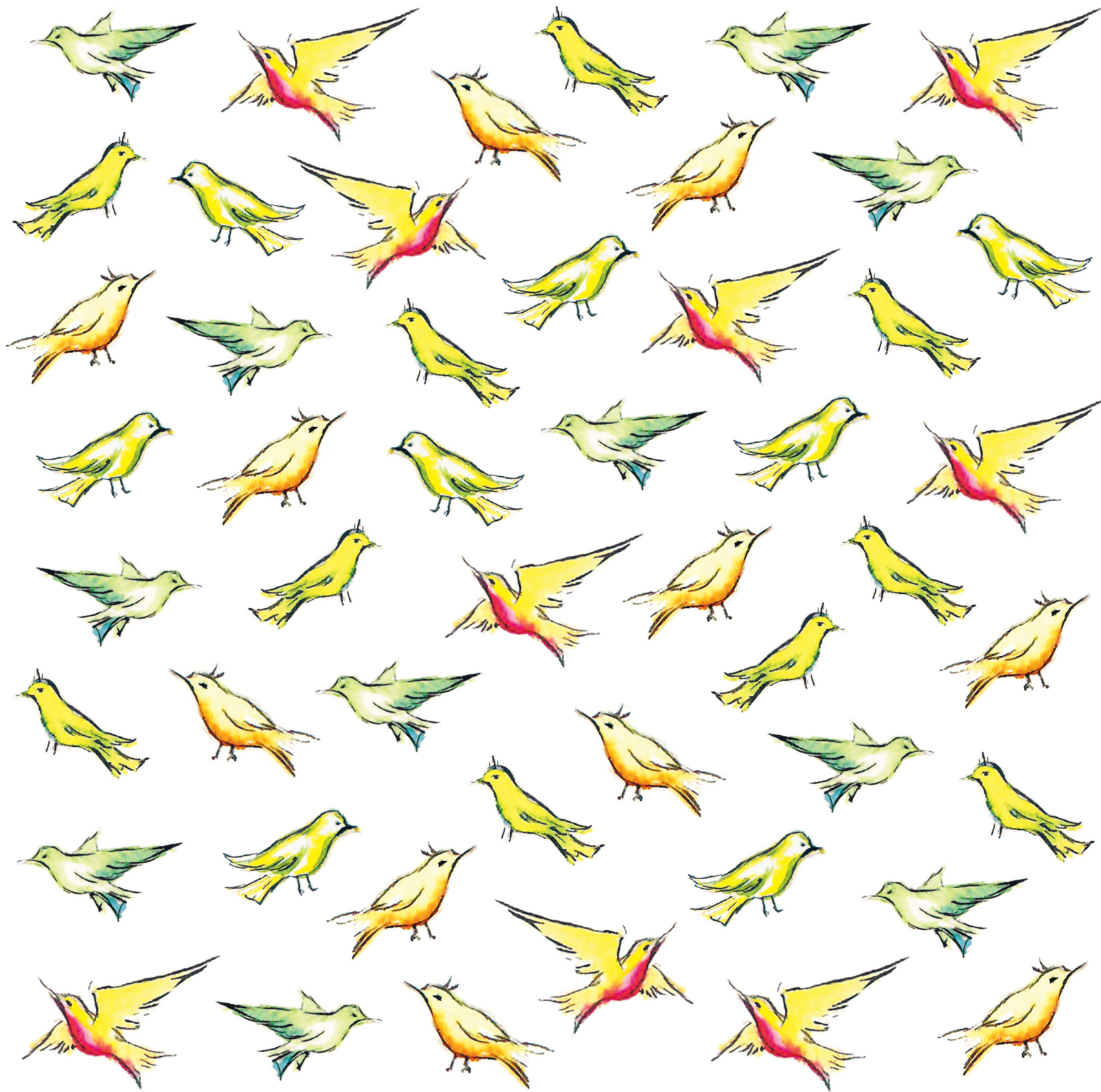

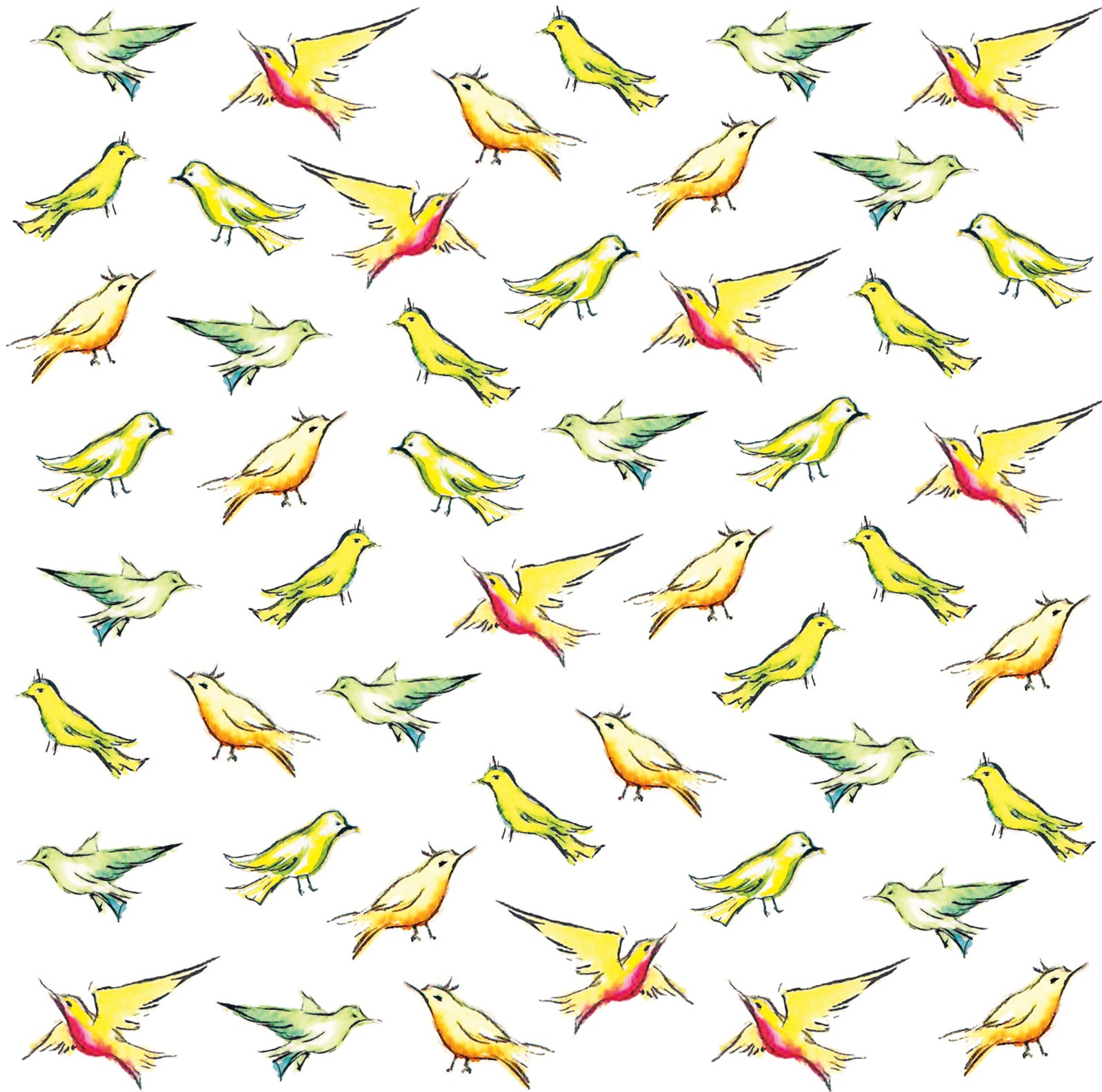
Neringa Dangvydė

| LAPAS |

Gintarinė širdis

Gintarinė širdis

Neringa Dangvydė

Gintarinė širdis

| LAPAS |

Neringa Dangvydė
Gintarinė širdis

Pasakos ir iliustracijos
Neringa Dangvydė

Redaktorė
Neringa Mikalauskienė

Įžangos redaktorė
Monika Jurkėnienė

Korektorės
Inga Nomeikienė,
Evelina Zenkutė

Dizaineris
Vilius Dringelis

Iliustracijų redaktorė
Jurga Dovydenaitė

Projekto vadovės
Jonė Juchnevičiūtė,
Dovilė Zubavičiūtė

Leidyklos redaktorė
Ūla Ambrasaitė

Knyga leidžiama drauge su

Trečiasis leidimas

© Neringa Dangvydė, tekstai ir iliustracijos, 2014
© Jūratė Juškaitė, „Draudžiamos pasakos lakštingalom giedančios“, 2025
© Leidykla LAPAS, www.leidyklalapas.lt, 2025

Visos teisės saugomos
ISBN 978-609-8198-94-2

Tiražas 1 500

Turinys

7	Jūratė Juškaitė. Draudžiamos pasakos lakštingalom giedančios
	Neringa Dangvydė Gintarinė širdis
13	Apie mergaitę su baltomis pirštinaitėmis
25	Stebuklingas smuikelis
37	Laimės kūdikis
49	Kaip karaliaus sūnūs išminties ieškojo
71	Pasaka apie karalaitę, batsiuvio dukterį ir dvylika brolių, lakštingalom giedančių
91	Gintarinė širdis
102	Autorės žodis antrajam „Gintarinės širdies“ leidimui
105	Kaip skaityti „Gintarinės širdies“ pasakas
117	Dėkojame visiems knygos bendrleidėjams

Draudžiamos pasakos lakštingalom giedančios

Tavo rankose – unikalus leidinys. Ši knyga perėjo ugnį ir vandenį tam, kad pasiektų Tave, mielas skaitytojai.

Pirmasis „Gintarinės širdies“ leidimas pasirodė dar 2013 m. pabaigoje, tačiau didelė dalis tuometinio tiražo liko dūlėti sandėliuose.

Savo debiutiniame pasakų rinkinyje „Gintarinė širdis“ vaikų literatūros kritikė, poetė, pasakų vaikams autorė ir miela mano bendražygė Neringa Dangvydė Macatė norėjo papasakoti apie tuomet visuomenės mažiau pažįstamas – skirtingos odos spalvos, tautybės, turinčių negalią, taip pat ir kuriančių santykius su tos pačios lyties žmonėmis – patirtis. Visos jos, kalbant pasakų terminais, buvo užrakintos po devyniais užraktais.

2014 m. pavasarį „Gintarinė širdis“ buvo pašalinta iš prekybos, viešai ją įvardijus „angažuota homoseksualizmo propaganda“. Nors tų pačių metų rudenį pasakas perleido keturios nevyriausybines organizacijos – Lietuvos žmogaus teisių centras, VšĮ „Įvairovės edukacijos namai“, Tolerantiško jaunimo asociacija ir Lygių galimybių plėtros centras, to buvo negana. Perleidimas nepanaikino Neringai

mesto kaltinimo ir neužtikrino, kad informacija apie homoseksualumą Lietuvoje nebebus laikoma žalinga nepilnamečiams.

Padedama žmonių, tikinčių lygybe ir žodžio laisve, Neringa atkakliai kovojo teismuose, kad pasakos, kuriose pavaizduota karalaitės ir batsiuvio dukters bei karalaičio ir siuvėjo meilė, būtų laikomos tuo, kas jos iš tikrųjų ir yra – įvairovę ir priėmimą skatinančiais meno kūriniais. Du kartus prasisukusi Lietuvos teismų karuselėje – nuo apylinkės teismų iki Aukščiausiojo teismo – 2023 m. byla galiausiai baigėsi Lietuvai nepalankia Europos Žmogaus Teisių Teismo nutartimi. Lietuva pripažinta varžiusi Neringos saviraiškos laisvę. Deja, ji šios nutarties nesulaukė: Neringa mus paliko 2020 m. kovo dvidešimt pirmąją, ir tai simboliška – tą dieną minima Pasaulinė poezijos diena.

Šis pasakų rinkinys – pirmiausia meno kūrinys, kviečiantis į stebuklinių pasakų pasaulį, kuriame atpažinsite liaudies, brolių Grimmų, Ch. Perrault ar H. Chr. Anderseno pasakų aidus. Tačiau ši knyga visada bus ir žodžio laisvės bei kovos už laisvą ir priimančią visuomenę simbolis.

Nuoširdžiai dėkoju leidyklai „Lapas“, Lietuvos audiosensorinei bibliotekai ir daugiau nei 200 knygos bendrleidėjų, kurių dėka šiandien savo rankose laikote ar savo knygų talpykloje turite „Gintarinę širdį“.

Kviečiu leisti į stebuklingą pasakų pasaulį, kuriame žmonių skirtumai netrukdo nei mylėti, nei nuoširdžiai priimti. Tikiu, kad vieną dieną toks bus ne tik „Gintarinės širdies“, bet ir mūsų visų pasaulis.

Gintarinė širdis

Apie mergaitę su baltomis pirštinaitėmis

Kitą kartą jaukiame namelyje su spalvotomis langinėmis gyveno senelis ir senele. Tik vaikų jie neturėjo ir dėl to labai sielojosi.

Vieną lietingą vakarą į duris kažkas pasibeldė. Ant slenksčio stovėjo elgeta. Seneliai gražiai ją priėmė, prie stalo pasodino, blynais su uogiene pavaišino ir paguldė miegoti.

Rytą elgeta ir sako jiems:

– Labai ačiū, kad mane sušalusį priglaudėte ir išalkusį pamaitinote. Dabar prašykite, ko norite, išpildysiu didžiausią jūsų norą.

– Kad nieko mums netrūksta, nebent tik vaiko juoko kieme – paguodos senatvėje, – atsakė senelė.

– Gerai, tokį norą man nesunku išpildyti, – tarė elgeta ir iš sulopyto krepšio ištraukė nedidelį stiklinį indą ir aukso adatą. – Dabar abu ištieskite man rankas.

Kiekvienam įdūręs ta aukso adata į mažąjį pirštelį, elgeta įlašino į stiklinį indą po kraujo lašą.

– Dabar pastatykite šį indą ant palangės ir laukite, kas bus. Taip taręs, išėjo savais keliais.

Laukė seneliai dieną, laukė dvi. O trečią pamatė – saulės spindulių apšviestame inde tarsi bangose supasi mažas kūdikėlis.

Apsidžiaugė seneliai. Prisikepė blynų ir laukia, kol vaikelis paaugs. O jis jau ir rankyte mojuoja sveikindamasis.

Dar po dienos indas suskilo ir iš jo išsoko mažutė mergaitė. Ne dienomis ji augo, o valandomis. Ir daug daug juokėsi. Seneliams atrodė, kad po kiemą tilindžiuoja mažas sidabrinis varpelis.

Greitai mergaitė atrodė kaip bet kuris šešerių metų vaikas. Laikas būtų ir į mokyklą ją išleisti, kad apie pasaulį sužinotų ir naujų draugų susirastų.

Tačiau seneliams buvo neramu. Mergaitė buvo keistoka – gimė su tamsiomis rankomis. Be to, jos buvo gruoblėtos, šiurkščios lyg medžio žievė ir nepaprastai stiprios. Vienu piršteliu mergaitė būtų galėjusi vežimą malkų pakelti. Arba akmenį sutrupinti. Turbūt tai irgi buvo vienas iš elgetos padovanotų stebuklų: ūkio darbams seneliai jau buvo per silpni.

Taigi pasitarė pasitarė seneliai ir nusprendė, kad mergaitę į mokyklą vis dėlto leis. Tamsios rankos – ne kliūtis skaityti ir rašyti. Kirvį išlaiko, tai ir parkerį išlaikys.

Tačiau senelė jai pasiuvo ilgas baltas pirštinaites ir užtraukė beveik iki pečių.

– Nepatogu, – susiraukė mergaitė.

– Užtat gražu, – atsakė senelė. – Ir rankų spalvos niekas nepastebės. Mūsų kaime nėra nė vieno tamsiarankio vaiko.